

NÉPÜNK

LEKRES/TÖSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és állatoknak 500 Lei, magánosoknak 280 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

A német zsidóság ügye a népszövetség előtt

A napokban tárgyalták és jelenleg is még tárgyalják a genfi aerópág előtt a németországi zsidóüldözések tárgyában beadott petíciókat. A világ összes lapjai részletesen megírták és hozzák jelenleg is naponta a tudósításokat arról, hogy a tárgyalások egyes frázisai miként alakultak. Az angol, francia és a lengyel delegátusok is élesen támadták a németek zsidóellenes politikáját, viszont a német meghatalmazott miniszter bagatelizálni akarja a nagyhorderejű kérdést; azonban a Népszövetség illetékesei ezt nem engedik meg.

Mi, akik kisebbségi sorsban élünk már tizenhárom esztendeje, mi, akik mindenkor bátran hirdettük és hirdetjük azt, hogy a zsidóság egyedüli méltóságú elhelyezkedési módja a galánt országokban, a kisebbségi forma: a németországi zsidóságunk kisebbségként való elismerését egyáltalán nem tartjuk kalasztrófának, sőt ellenkezőleg, egészségesedési folyamatnak, mely az asszimilációs politika csődje óta, annak logikus következménye.

A Népszövetség erejét és hatalmát még nem mutatta meg eddig. Főképpen intervenciók lendülete nincsen még meg. De furcsa és talán komikus is volna, ha lektisinyelnék a népek szövetségének nagyhorderejű jelentőségét. Hiszen a világ legvívóbb politikusi hallatják ott hangjukat és mondják meg véleményüket. A zsidókérdésben hangzókat nyit színtvallásuk is kétségtelenül befolyásolja a németek politikáját, amely ha nem is szemmel láthatóan, de valahogy nuance-ában kissé enyhült. Példa erre az a cikksorozat is, amelyet nemzeti szociálista vezeték helyezett el a napokban a „Berliner Tageblatt” és a „Frankfurter Zeitung” hasábjain.

Nem szabad csodálkoznunk viszont azon, hogy az „izraelita” németek szövetsége tavirattilag tiltakozott a zsidókérdés népszövetséggel felvétele ellen. Ezt el is várhatjuk ezektől a minikrikától, akik nem tanulnak még semmit a nagy tragédiából. Ezeket a „németeket” akiket éppen úgy üldöznek, mintha valóban a sokkalla becsületesebb zsidó álláspontot, tévhitük-ből nem fogja már senki sem kilendíteni. De ez nem jelent semmit. Az, hogy a Népszövetség komolyan tárgyalja és súlyos szavakkal megbélyegzi a zsidóság üldözését, sokkal többet jelent és ezerszer nagyobb jelentőségű, mint egy ilyen erőltetett sürgöny neveléses hatása.

A zsidó népi élet kifejlődésének irányvonalába szorosan beletartozik a németországi zsidókérdés genfi tárgyalása és úgy érezzük, hogy jelentősége felbecsülhetetlenül csak idők folyamán válik majd érezhetővé. Nagyon fontos ez főleg nekünk, akik kisebbségi alapon állunk, mert úgy érezzük, hogy az utóállamok zsidóságára nézve bizonyos megnyugodást je-

lent, ha azt érzi, hogy van mégis egy jelentős fórum a világon, ahol hangot lehet adni a zsidó fájdalomnak és szenvedésnek. Amellett reméljük, hogy idővel a

Népszövetség határozatainak sokkalta súlyosabb erővel és szankciókkal fog tudni érvényt szerezni, mint napainkban és a kis népek vezetői is látni fogják, hogy a zsidóság mégsem az a teljesen elhagyatott prügelnabe, amelyet ott és akkor lehet ülni, ahol és amikor akarják.

Feszült figyelemmel kell kísérjünk a genfi tárgyalást, mert annak eredményei számunkra is nagy fontossággal bírnak.

Lezajlott a temesvári cionista konferencia

Két napon át tartott Temesváron a cionista konferencia, amelyre számos erdélyi cionista utazott el. Főleg olyanok, akik valamennyien 1921 óta megtartott konferencián résztvettek. Új arcokat keveset láttunk, úgy látszott, hogy igazi lelkesedés és kötelezettségjelzés csak a régiekben van.

Helyszíne miatt csak néhány epizódra akarunk rámutatni. A rendezés nagy hibája volt, hogy egyetlen városi, vagy megyei notabilitás sem jelent meg a megnyitó ülésen. Még a temesvári angol konzult sem hívták meg, holott dr. Mayer Ebner gyönyörű megnyitó beszédében, igen dicséretileg emlékezett meg az angolok munkájáról és kitűnő kolonizáló képességeiről. Általában a konferencia legérdekesebb és legkimagaslóbb eseménye dr. Esner beszéde volt, mely az épülő ország apoteózisa volt.

Vermes Ernő szövetségi elnök nyitotta meg a konferenciát. Beszélt még dr. Marton Ernő, a Zsidó Párt nevében, Nviri Jenő, a belvárosi hitk. elnöke, dr. Róth Dezsőné, a Wizo elnöke, Sperling Károly, a Bné-Brit páholy kiküldöttje és számos temesvári zsidó intézmény vezetője.

A plenáris gyűlésen sokan ostromozták a temesvári cionista politikát. Így dr. Krömer Ármán, a kolozsváriak nevében hangoztatott igen súlyos kritikát. A lugosiak nevében

Klein Richard ostromozta a központi működését. Általában érezhető volt az elégedetlenség, mely minden vonalon megnyilvánult a temesvári központtal szemben.

Főleg a központi föltárá hiányát hangsúlyozták ki, Roth Efraim váradai delegátus éles szavokban kelt ki a vallástalanság ellen, mely abban is megnyilvánul, hogy az Alapok két titkára Sevoul ünnepein is egész nap az irodában dolgozott és paszchakor chomécot ettek. Zsidó intézmények tisztviselőinek vigyázni kellene arra, hogy ne sértsék az erdélyi zsidóság zömének vallási érzelmeit. — Hasonló értelemben támadta az E. Zs. N. Sz. vezetőségét Justh Mose is, a mirachi ifjuság vezetője is.

Tekintettel arra, hogy a kolozsváriak szerint még várni kell, amíg a temesvári rezsim végleg megújja a dicsőséget és kéri fogja őket, hogy vegyék vissza a szövetségi központot, mégis Temesvár lett egy évre úrból a központi a régi vezetőséggel. Különösen ki kell emelnünk, dr. Nobel Sándor vezetésre való rátermettségét, aki azonban egy dűl mégsem tud új és egészséges irányt adni a vezetésnek.

A konferenciával kapcsolatban legközelebbi számunkban lesz még néhány kritikái megjegyzésünk.

Anglia zsidósága 300 millió leit gyűjt az üldözött német zsidóságnak millió leit jegyeztek

Londonból jelentik: Lord Reading elnöklele alatt, Lord Rothschild Lionel, dr. Chaim Weizmann, Nachum Sokolow és dr. Herz G. H. londoni főrabbi vezetésével megalakult az a nagy bizottság, mely a „Brit Központi Alap a Német Zsidóság Részére” nevet viseli. A nagygyűlésen 500 meghívott vendég volt jelen. Az elnöki székben Anton Rothschild foglalt helyet, mellette ültek lord Lionel Rothschild, a birodalmi főrabbi és az idősebb Montefiore. Az elnöki megnyitó és Weizmann buzdító beszéde után dr. Montefiore kijelentette, hogy 600.000 zsidó lélek került a legnagyobb nyomorba és szenvedésbe. Az angol zsidóknál legalább 500 ezer fontot kell összegyűjteniük erre a célra. Hogy az összeget mire fordítsák, azt a német zsidók maguk dönlésük el. A német zsidók fájdalmát, kiket becsületükben és tisztességükben bántottak meg, nem lehet enyhíteni, de anyagi gondjaitak igenis kisebbséggé lehet tenni.

Az utolsó beszédet Lasky mondotta, a külügyi bizottság elnöke, ki kijelentette, hogy az angol zsidóság egy táborba egyesült az üldözöttek védelmére.

Ezután felolvasták a gyűlési proklamációt és megkezdtek a jegyzéseket. Egy óra alatt 62 ezer fontot jegyeztek.

10.000 fontot jegyeztek a Rothschildok, a Samuel bankház, továbbá a Baron-család és a Lasky család.

1000 fontot a Montefiorek, a Bartonok, lord Melchet, Cohen ezredes és Avigdor Goldschmidt. A többi kisebb adományokból gyűjt össze.

A proklamáció azt mondja, hogy az angol zsidók rábizzák az adózókra: mindenki maga állapítsa meg, hogyan akarja adományát felhasználni. Sok ezer német zsidó érkezett már Angliába, akikről gondoskodni kell, ezért az angol zsidóságnak egyesült erővel kell hozzáfogni a segítés munkájához.

A német becsület

A lengyelországi zsidó sajtó érdekes dokumentumot elevent fel, a németországi zsidóüldözések kapcsán. Teljes terjedelmében közli le annak a röpiratnak szövegét, amelyet a német hadvezetőség 1914 augusztusában, amikor állépték az orosz hadat, a lengyel zsidók között jidis nyelven terjesztett. Ime néhány sor ebből a röpiratból, annak igazolására, hogy milyen szilárd a német becsület és milyen tartós a germán hűség.

„Németország és Auszria hős hadserege megérkezett Lengyelországba. A deszka oroszok csapatát visszavonulásra kényszerítettük. Zászlókkal az Igazságot és Szabadságot hoztuk számotokra: polgári egyenlőséget, vallásszabadságot, zavartalan szabadságot a munka minden területén, gazdasági és kulturális egyenlőséget tradícióitok szellemében, Barátsággal jövőnk hozzátok. A barbár uralomnak vége!”

„Ne hagyjátok megatokat többé hízlekedő szavakkal megcsalni. A cár is egyenjogúságot ígért nektek 1905 ben, de vajjon teljesítette-e? Emlékezzetek arra, hogy nap, mint nap üzik ki a zsidó lömeget lakóhelyükről, ahol már évtizedek óta laknak. Emlékezzetek a kisenevi, homeli, bialystoki, siedleci slb. pogromokra... Így tartotta be a cár a szavát, amelyet csak azért tett, mert súlyos nyomás alatt volt. Most újra nyomás alatt van, tehát újra ígér!”

„Szent kötelességetek tehát, hogy erőitekkel a szabadságharc zászlaja alatt összpontosítsátok. Hittközségeiteknek ifjú generációja és összes szervezeteitek részt kell vegyennek a felszabadító harcban. Mi reméljük, hogy titeink által elnyerjük szimpátiátokat és loyálisokat. Egyenlőségnek számunkra ez utat, hogy győzelmet arassunk az ellenségén és diadalra hozzuk a Szabadságot és Igazságot. A német és osztrák egyesült hadvezetőség!”

1914-ben a német hadsereg elindult a cár ellen és 1933-ban a német szellem megérkezett a cár barbarizmusához. Így beszéltek egykor a németek a zsidókhöz, és Hitler szellemében pogrommal fizetik vissza azokat a szolgálásokat, amelyet a zsidók a németeknek mindenkor tettek. A német becsület és hűség történelmi fotográfiája ez a röpirat.

Igy jutott anya és leánya között nyílt tőrésre a dolog. Az anya nem látogatta meg többé a leányt:

— Nem bírom elviselni. A szívem majd megszakad, ha látom, hogyan élnek. Ez Amerika!

Most a férj szólal meg. Helyes megjelensz, vídám varsói zsidó, akinek szimpátiás vonásai és szép szakállá vannak.

— Volt még otthon egy fiunk, aki még iskolába járt. Neki is megkeserítette az életét. Reggel hatkor kellett fölkelnie, hogy imádkozhassék, mielőtt iskolába ment. Mielőtt nem imádkozott és nem mosdott, egy fatat kenyeret sem kapott. Szombaton egy általán nem volt szabad elhagynia a házat. Egész nap az égre néz még a csücskjét sem láthatta. Hiszen elvégre még gyermek és mi Amerikában élünk — az asszony azonban harcol akar vinni Amerikával. A gyermek egy nap fogta a holmiját és elment az idősebb fivéréhez.

Igy vesztette el Blume asszony még a legifjatalabb gyermekét is ebben a furcsa háborúban és most már egyedül az urától küzd.

— Már ő is egészen lezüllyedt. Már neki sincs inyére, hogy Amerikában megmaradjon zsidónak. Ezt a gyermekétől leste el. — Majd az ura felé fordulva, így szól: — Még egészen eladod magad az ördögnek!

A férfi a szakállába nevet és égre-földre esküdjök, hogy az asszony igazságtalan vele!

— Keplam egy „job“-ot, egy kitűnő „job“-ot. „Boss“ lettem egy raktárban. Semmi más dologom nincs, mint felügyelni a munkásokra. De ő pokollá teszi az életemet!

TÁRRALOMNIC MAGAS TÁTRA! TÁTRALOMNIC

Egyetlen megbízható ORTH. PENZIO, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Elő- és utószobában a teljes penzión 55 ct. Felöltő leányok kíséret nélkül felvételtnek. Egész évben át nyitva. Elő- és utószobában esküvőket és bankettekét elfogadok. SCHREIBER MOR, TATRANSKA-LOMNICA (BUGSCH-VILLA)

Fasizmus és antiszemitizmus

A fasizmus körül már azóta tartanak a visszaélések, mióta megszületett. Már azóta hívják az egyes antiszemita pártok magukat fasisztáknak, amióta rájöttek, hogy e név imponáló lógója mögött bátran üthetik vére a zsidókat, Mussolini, a klasszikus fasizmus megteremtője azonban sohasem azonosította magát az antiszemita pártokkal, mert ő maga sohasem volt antiszemita, bár Cuzákék ép ugy esküsznek rá, mint esküdtek rá Héjassék és Ostenburgék. A fasizmus körül azonban mintha fisisztázódott volna a vélemények akkor, amiódon Gombós, a márkás antisemita vette át a hatalmat Magyarországon és programjában kijelentette, hogy Mussolini szellemében akar kormányozni. Gombós ekkor mintha megértette volna a fasizmus lényegét, mely nem más, mint a szervezett tőkés-rendszer felsőbbrendű formája és valóban likvidálta az antiszemitizmust. Világos volt tehát, hogy az államrend fasiszta formája, (ala Mussolini!) nem lüri meg az anarchikus kilengéseket és az állam gépezeteinek kerek-pontosan egymásba kell illeszkedjenek. De jött Adolf, a nagy és minden újra a fejetelejére állított. Ő is a fasizmust hirdeti és közben olyan zsidómészárlásokat visz véghez, melyre még a keresztény tőkés is égnek áll a haja szála. Vannak hangok, amelyek ezt hangoztatják, hogy Hitler ezzel újra kompromittálta a fasizmust, más vélemények szerint viszont egyedül őnmagát kompromittálta. Jung a fasiszta Olaszország zsidó pénzügyminisztere, aki most utazott át Washingtonon, szintén ama véleményének adott kifejezést, hogy a fasizmus tiszta nacionalizmusához nincs semmi köze az antiszemitizmusnak. Arra a kérdésre, hogy vajjon azonos a német antiszemitizmus, az olasz fasizmussal, Jung nevetve lagadólag rázta a fejét. „Halo!lak-e már valaha arról — mondta — hogy Olaszországban antiszemita megmozdulások lettek volna? Nem, valóban arról nem hallottunk. Sőt arról sem hallottunk, hogy

lájának, vagy Mussolininek a tekintélye, vagy világhatalmi bázisa gyengült volna azzal, hogy nem engedi meg az antiszemitizmust és zsidó pénzügyminiszterrel irányítja Olaszország pénzügyi és gazdasági sorsát...

„Antiszemiták, de nem barbárok“

Egy német nemzetiszocialista vezető mondta egy előadása alkalmával: „Mi, nemzetiszocialisták valóban antiszemita vagyunk, de nem vagyunk barbárok. A zsidó, ahogyan mi a zsidókat elnyomjuk, a kultura megselemlésétől tartunk, amelyen mi helyet foglaltunk. Különbözik is Németország jogállama és itt semmi sem törtenék törvényes alap nélkül...”

Eddig a nemzetiszocialista vezető nyilatkozata, aki elismeri az antiszemitizmust, de tagadja a barbár módszereket. Úres felesleges lenne, ha itt bizonyítani akaránk, hogy Hitlerék igenis barbár módon üldözik a német zsidó-ágot. Főlélegesen lenne ezt fejtegetni, mert pusztán az a tény, hogy elismerik az antiszemitizmus jogát és erkölcsiését, a kultura — legbarbárabb megnyilvánulása közé tartozik. — Főlélegesen lenne ezt fejtegetni, mert a világ legnagyobb szellemi és erkölcsi nagyságai törtek már páciát az antiszemitizmus felett. Főlélegesen, mert a könyvmagyarák bizonyítanak. Mert az éhhalálra ítélt német zsidó lömegek pusztulása bizonyít. Mert az öldöklés, rablás, fosztogatás és az elnémított sajtó hallgatása — bizonyít. — Mert leg elavult már az a klasszikus mondanás is, hogy az antiszemitizmus a buták szociálizmusa. Nem, ez már meghalt igazság. Az antiszemitizmus többé nem a buták, hanem a barbárok és gonoszlelvők szociálizmusa. Elegendő tehát, ha a német kormányfőriák igazolják az antiszemitizmust és azonosítják megkukul vele. A többi az már világosabb a napnál. A barbárságot még a fények ereje nélkül is, tisztán elméleti síkon — rejuk lehet megvizsgálni. — Hiába minden mosokodás és pilátusi kézművészet, a világ kultúrözvélménye már rájuk sütötte — kitérő!hetetlenül — a barbárizmus bélyegét.

A Pen klubok itélete

A világ szellemi ellírgárdája gyűllt össze az elmúlt héten Raguzában, hogy mint az emberiség élő lelkiismerete itélelet mondjon a németországi események fölött. A Pen klubok kongresszusa nem direkt ebből a célból állt össze, de az események követelő parancsa kényszerítette minden jelenlevőt, hogy a kérdéssel foglalkozzanak és megbélyegezzék Hitler közepkori uralmát. Megrázó jelenetek között mondták el az író delegátusok azokat a sérelmeket és üldözéseket, amelyek Németországban az írkat, tudósokat és a szellemi élet nagy reprezentánsait érik, faji és ideológiai előítéletek alapján. Különösen a zsidóüldözések barbár megnyilatkozásait itélték el a Pen klubok részvevői és Salom Asch, a neves zsidó író zokogott előadása során amiódon németországi testvéreinek tragikus sorsát és fájdalommal esetele meggrázó szavakkal. A német delegátusok hiába tiltakoztak a kérdés napirendre lüzése ellen, H. G. Wells, az angol irodalom egy legkiválóbb reprezentánsa, megadta Ernst Tollernek a szót, aki megsemmisítő itélelet mondott arról a közepkori barbarizmusról, amely betölti a mai Németország levegőjét. A német, osztrák és svájci delegátusok hiába hagyták el a termet, amiódon az írók szövetsége megbélyegezte a német nemzetiszocializmus rendszerét és hiába tartott velük Félix Salzmann-Salten budapesti származású osztrák asszimiláns zsidó író is, akinek könyvében nem égették el a könyvmagyarák, a tiltakozások lavináját nem tudta megállítani semmi.

A Pen klubok kongresszusa méltó feleletet adott Hitlernek, Göringnek és Gombósnak és örökre megbélyegezte a nemzetiszocializmus kultúrözvényét.

HIREK

„Népnök“ cikkeknek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Szivan 15, június 9. Szombat: Szivan 16, június 10. Heti zsidó: בדיעבד יום שישי. Heti háftóra: יום שישי.

Szombat kezdete:

ület bezárás 8.05 gyertyagyújtás 8.15 Isteni szertartás kezdete 8.20 Szombat befejezése 9.20 Perek 2. פקד ב.

... És Ausztriában?!

Írta: Josef Fränkel (Wien)

Uralomra kerülhet-e a nemzetiszocializmus Ausztriában és megteremthető-e itt is a „Harmadik Birodalom“ alapjai? — ez a sorsdöntő kérdés foglalkoztatja ma az ausztriai zsidóság lömegeit. Még néhány héttel ezelőtt erős pesszimizmussal tekintett a zsidóság az ausztriai események elé, míg az utóbbi napokban hirtelen megváltozott a hangulat és az optimizmus uralja a közlelőfogást. A Dollfus kormány növekedő hatalmi autoritása azt a bizonyosságot ébreszteli fel a zsidóságban, hogy a horog kereszt nem fog tudni Ausztriában hatalomra kerülni.

Az optimizmusnak azonban létségtelenül nincs még helye. Ha lüzően megvizsgáljuk az ausztriai eseményeket, akkor látni lehet, hogy a kérdést korántsem lehet oly könnyen venni, mert Dollfus erőszakkal politikájával szemben bizonyít. Nem-e mondják annak idején Németországban is, hogy B.Engel „okos“ és Schleicher „vaskezi“ politikáján vegleg elintézte Hitleréket? És mi történt mégis? Hitler kezébe ragadta a hatalmat. Azok az előleletek pedig, amelyek illert uralomra segítettek Ausztriában is meg vannak.

Közismert dolog már ma is, hogy naponta érkeznek Németországból horogkeresztes agitátorok, akik eleráztatják nemcsak a fővárost, de vidékeket is mindenütt meggyújtják a nemzetiszocializmus lüzét. A parasztlóknak ingyen rádió apparátusokat ajándékoznak, hogy meghallgathassák a német rádió anti-zemita megréseit. Egyetemen tanítók és felsőiskolai hallgatók vannak az agitátorok között, akik demagóg jelszavakkal ferköznek be az osztrák parasztság közé. „Hitl a zsidókra“ és „Szabadságunk meg a német munkásságot!“ jelszavakkal kszültek elő a falajt a horogkereszt számára. Az 1933-as ausztriai események rohamlepleiben kszélednek az 1932-es német események vége felé.

Pusztán az a tény, hogy a zsidók széles lömeget idegen politikai pártokban lümbörlöltek, sokban megkönyvít a nemzetiszocialisták munkáját Ausztriában is. A zsidó lömegek nagy része még mindig nem jött arra rá, hogy ok hiába exponálják magukat idegen pártok érdekében, idegen eszmék céljait, a nagy Németországban nem akad egy-ten politikai párt sem egyetlen becsületes német ember, aki felismeri a nemzetiszocializmus lényegét, hogy a veszély órájában a zsidó lömegek felismereték a követendő helyes utat. Hogy önmagára talált az osztrák zsidóság és saját erejéből akarja megmenteni jövőjét és sorsát.

Ez felismerés hívta életre a „Jüdische Volkspartei“-t, amely egyedül olyan szervezete az ausztriai zsidóságnak, amely nyíltan és becsületesen harcol mindenütt, ahol a zsidó jog, a zsidó becsület és biztonság, akik demagóg jelszavakkal ferköznek be az osztrák parasztság közé. „Hitl a zsidókra“ és „Szabadságunk meg a német munkásságot!“ jelszavakkal kszültek elő a falajt a horogkereszt számára. Az 1933-as ausztriai események rohamlepleiben kszélednek az 1932-es német események vége felé.

»Ha szereti gyermekét, nyaraljon MENYHÁZA fürdőn! Kérjen prospektust.

— 25.000 németországi zsidó menekült Franciaországban. Paris. A francia kabinet ez elmúlt héten tartott ülésén alkalmával foglalkozott a Franciaországba menekült német zsidóság helyzetével, akiknek száma meghaladja a 25.000-ot. A francia kabinet elhatározta, hogy öszeküldetésbe lép a menekültek támogatására. Összes zsidó segélyszervezetekkel és közösen erővel lgyeknek existenciát teremteni a zsidó bevándorlók számára.

Törvényjavaslat az idegenek sterilizálására.

Berlin. A németországi nemzetiszocialista orvosszövetség tanácsosa, Dr. L. Vellguth törvényjavaslatot nyújtott be az alacsonyabbrendűek sterilizálásának haladéktalanul való keresztültételére. Dr. Vellguth szerint ala csnyabbrendűeknek számlának a következők: 1, gyengeelméjűek; 2, elmebeteg; 3, epileptikusok; 4, hünözök; 5, süketnémák; 6, testileg gyengélkedők (üldöbetegek) és 7, idegen faluk. A hetedik csoport mellé a következő megjegyzést füzte a „profeszor“: — Az idegen vérnek népnök organizmusába való behatolását minden eszközzel meg kell akadályozni. A zsidók, négek és mongolok tehát akaratuk ellenére is alá kell vessék magukat a sterilizálásnak akár egészségesek, akár betegek. Egyébként a német lapok állandóan felszínre tartják a fajkérdest és megállapítják, hogy a zsidó vérnek a német néplestbe való behatolása jóvátehetetlen bün. A zsidókkal való házassági kapcsolati, vagy gyermektelenséget, vagy hüllye nemzedéket, vagy pedig fejletlen testü generációt hozhat csupán létre. Ezért minden német polgárt figyelmeztetnek a vegyes házasságok veszélyes voltára.

Fehér fogakat csakis

PEBECO fogpaszta biztosít.

Orth. פתח ביתרם Bukarestben! 30 és 40 leles komplett menü Ugyanlolt olcsó éjjeli szállás WEISZ ADOLF volt szobent פתח ביתרם Bukarest, Str. Smardan 29. I. emelet

Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA“ antiszeptikus pipere szappant Kézműshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű „URSUS“ szappant Gyártja: Breckner János r.-t. Alba-Iulia

Goldmann Bernát orth kóser vendéglője Prága II. Truhárska 10 II. emelet. A legnevesebb szlovákiai orth. rabbi hecherével

Tavaszi kabátok Divatos koszlímköz tiszta gyapjuból 750 leitől Praktikus angol kabát tiszta gyapju 950 leitől Legdivatosabb tavaszi kabát tiszta gyapju szövetből I-a kiállításban 1200 leitől Legdivatosabb selyemruhák, szövetruhák 1550 leitől Legdivatosabb selyemruhák, szövetruhák 550 leitől

„POMPADOUR“ kész nőruha áruház Cluj, Calea Regele Ferdinand 21.

— Transjordániai küldöttség — a zsidó letelepülésért. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai cionista executívánál egy 23 tagú transjordániai küldöttség járt és a transjordániai falvak és városok népének nevében kérték, hogy a Jewish Agency nagyobb földvásárlást eszközöljön zsidó letelepülés céljaira. Az esetet egy arab, mint a zsidó sajtó élelken kommentálja. Cionista zsidó körök véleménye szerint a transjordániai zsidó letelepülést kedvezően fogja befolyásolni az utóbbi eset és a transjordániai lakosság spontán megnyilatkozásának tartják a küldöttség megjelenését a cionista executívánál.

Gyenge férfiaknak válaszbélyeg ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenzációs „HEURÉKA“ találmányom ismertetőjét. — Cim: „PATENT 1“ Cluj, 1. sz. postafiók.

Ezenorak gyertyafartók, ü serlegek, 8 evőeszközök, Templomi kegyeszek. bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása: „Tacamul“ ezüstáru gyárban Cluj, Str. Gen. Neculcea (Kornis-n.) 6

RÖVID HIREK

ANTWERPEN. Az elmúlt napokban jelent meg Antwerpenben első ízben a nagy orosz cionistának, Leo Pinskernek, az „Autemancipáció” című műve francia fordításban. A fordítást Josef Schussinger végzte művészi erővel, aki a nemzeti Palesztina gondolatnak egyik legnépszerűbb képviselője Antwerpenben.

AMSZTERDAM. A német zsidó menekültek számára lefolytatott gyűlésnap 25.000 holland forintot eredményezett. Az egyik gyűlésperselyben egy ezerforintos bankjegyet is találtak.

WIESBADEN. Minthogy az előző évhez mérten a lüddövények száma lényegesen megnőtt, a lüddövényesség és a nemzetszociális vezetékeknek egy felhívást bocsátottak közre, amelyben felkérte a német államot, hogy az összes lüddövényeknek kellemes és biztonságos üdülést igérend.

TEL-AVIV. A városi tanács elhatározta, hogy szükségpótlékat épít a menekült német zsidók számára, amely célra 5000 forintot szavazott meg.

BERLIN. Több mint 60.000 zsidó család — körülbelül a német zsidó lakosság fele — érdeklődik palesztinai bevándorlás iránt. Szintén azonban ezekben legnagyobb része nem fog tudni Palesztinába, a bevándorlási nehézségek folytán, kijutni. — A berlini zsidó hitközségek vezetőségéhez 6000 zsidó iskolásgyermek szüleinek aláírásával egy kérvény érkezett, amelyben a szülők ama kivánságuknak adnak kifejezést, hogy a hitközség létesítsen elemi iskolákat, hogy gyermekeik, akik eddig állami iskolákban jártak, most ill. folytatásuk tanulmányaikat. A hitközség a kormányhoz fordult az iskolák létesítésének engedélyért. — A porosz közoktatásiügyi miniszter rendelete értelmében a zsidó rabbi számára eddig folyósított szünetelő, a hírhedt Neumann zsidó nemzetszociális párt lávairól foglalkozó Nepszövetségét a Bernheim pletió ellen. — Az egész Ruhrvidéken, a zsidó hitközségek kiterjedt tagok tömegesen keresik fel újra a rabbinátust és térnek vissza ősi hitközségük.

JERUZSÁLEM. A palesztinai kormány egy turistacélt kíván bevezetni, amelyet az összes beutazó turistáknak meg kell fizetniük. A zsidóság képviselői erősen ellenállt a terv ellen.

BAIRUTH. A libanoni kereskedők egy csoportja küldetésileg kereste fel a bairuthi zsidó hitközség elnökét, akik arra kérték, hogy befolyásának segítségével hasson oda, hogy a Németországból kivándorló zsidóság egy részét Libanonban telepeltessen, mert ott a gazdasági vérkeringés feltételei várják.

NEW-YORK. Az amerikai Joint egy gyűlést akart szervezni, hogy az Egyesült Államokban 2 millió dollárt hozzenek fel a német zsidóság számára.

VARSÓ. A lengyel orvos-kamara vezetősége átirattal küldött az összes lengyel egyetemnek orvosi felkutatásához, amelyben kérik, hogy egyenlően ne nosztrifikálják az idegen államok diplomáit. Az átirat rámutat a lengyel orvosok szomorú helyzetére és megállapítja, hogy a nagy orvos invázió Németországból indult meg Lengyelországba, amely kibővíti és megemlíti a lengyelországi orvosok helyzetét. — A labomeri ünnepek során a revizionisták és cionisták-zsionisták között uccasított zsidó kezelték, amelyek több beszéltje volt mindkét részről.

VILNA. A közoktatásiügyi kursorium rendelkezéseit az S. Gurcwick vezetés alatt álló jidich nyelvű gimnáziumot. Az utóbbi időben a közoktatásiügyi kursorium már sora bezárta az összes jidich gimnáziumokat, úgy, hogy jelenleg mindössze egyetlen ilyen gimnázium működik.

HAIFA. Állampolyság keretében közzé nyitottak meg az elmúlt heten Haifában a „Nesz izrael” mizrahi iskolát, amely az iskola céljaira épített új helyiségben nyitott meg. A telkét Baró Edmond Rotschild bocsátotta a mizrahi céljaira, míg az épületet H. Marcus (Königsberg) hagyatékaiból építették.

BRESLAU. A német zsidó sajtó közlése szerint a bresláoi iskolákban „zsidó padokat” akartak felállítani, amely néhány centiméterrel el lesz küldöntve a többi padorsóktól és a zsidó hallgatók kizárólag csak ezeken a helyeken ülhetnek.

MÜNCHEN. A zsidó tanító egyesület, amelynek egész Bajorországban szervezete, a redőrség feloszlata. A feloszlata okáról eddig még semmi konkrétumot nem adtak ki a hatóságok.

FOKÉÖLD. Délafrika volt miniszterelnöke, General Smuts, a Kimberleyben ülésező délafrikai cionista konferenciához egy távirattal intézett, amelyben kijelenti, hogy ma jobban, mint bármikor meg van győződve arról, hogy a politika, amely Palesztinát zsidó nemzeti otthonná akarja fejleszteni, az igazi helyes politika. Végül biztosította General Smuts a konferenciát, hogy a jövőben még fokozott intenzitással fogja támogatását nyújtani a zsidó nemzeti eszmének.

Az erdélyi és bánági zsidó hitközségek kongresszusa Aradon

Arad. Az erdélyi és bánági izraelita zsidó hitközségek kongresszust tartottak vasárnap Aradon. A kongresszust, amely az aradi Kereskedelmi testület dísztermében zajlott le, ünnepi istentisztelet előzte meg, melyen dr. Vágó Lajos főrabbi magasan szárnyaló beszédet intézett a megjelent delegátusokhoz. A kongresszus után dr. Adorján Ármán, a nagyváradi reolog hitközség volt elnöke nyitotta meg. Meleg szavakkal köszöntötte a szufoltság megélt termet. Beszámolt röviden a zsidó szövetség múltévi munkájáról. Az erdélyi és bánági hitközségek részéről többek között megjelent: dr. Fischer József elnök (Kolozsvár), dr. G. regly József brassói elnök és dr. Deutsch Ernő bassói főrabbi, Nyiri Jenő Temesvár belvárosi hitközségi elnök, dr. Jakobi Kálmán (Temesvár), dr. Drechsler Miksa főrabbi (Temesvár), Rosenhat Mór dr. győvárosi elnök (Temesvár), dr. Singer Jakab (Temesvár győvárosi főrabbi, dr. Perlusz József hitközségi elnök (Lippa), dr. Keckeméti Lipót főrabbi (Nagyvárad), dr. Konrad Béla elnök és még többek. Schütz Henrik dr. az aradi hitközség elnöke meleg szavakkal üdvözölte a vendégeket, majd a kongresszus látványlag üdvözölte az uralkodót, a miniszterelnököt és a közoktatásiügyi minisztert.

A tárgysorozat előtt dr. Adorján Ármán elnök (Nagyvárad) indítványára egy perces felállással, néma demonstrációt tartottak megemlékezésül a kiűzött német zsidóság. A kongresszus tárgysorozatához először dr. Fischer József, kolozsvári hitközségi elnök szólt hozzá. Megrázó szavakkal ismertette a németországi eseményeket. A beszéd hatása alatt a kongresszus egyelőre egy határozatot, hogy huszezer lejjel és további akciókkal fogja támogatni a német zsidóságot.

A szövetség belső ügyeinek ismertetése után, egy adminisztratív és belső ügyeket tárgyaló le. Majd dr. Lenke Manó lugosi főrabbi elnökkel megalakult a jelölő bizottság, amelynek javaslatára egyhangú lelkesedéssel a Szövetség elnökévé dr. Adorján Ármán, helyettes elnöké dr. Schütz Henrik, alelnöke és dr. Fischer József kamarai képviselő választották meg. Ezután megválasztották az elnöki tanács tagjait, valamint a Szövetség új alkotmányában előírt bizottságok és bíróságok összes tagjait. A kongresszus az új vezetőség éltesével ért véget. Vasárnap este ünneplés bankett volt a zsidó iskola dísztermében, ahol az aradi izraelita nőgyűlés látta vendégül a kongresszus tagjait.

A kongresszus jelentősebb tárgysorozatára még visszatérünk.

A zsolnai (Szilvényszék) Wizo helyecsoport az elmúlt hetekben radikálisan tagyűlést tartott, amelyen a Wizo helyek teljes számban megjelentek. Dr. Ginsel Blanka elnökő meleg szavakkal köszöntötte Dr. Weiner Olga asszonyt. 70 éves születési évfordulója alkalmával. Lippa Éva asszony csatlakozott az elnökő üdvözítő szavaihoz és köszönetet mondott a jubileum alkalomán. Tevékenységéről, aki a Wizo alkotmányos tisztjei között. Dr. Weiner Olga tisztelője a szervező 15 olojait illeti Palesztinában. A jubláns elnökő meghatólt szavakkal mondott köszönetet a nem várt ünneplésért, majd a zsidóság aktuális kérdéseiről tartott megbeszélő beszédet. Az ünneplés ülése lelkes és meleg hangulatban ért véget.

A panasznyelvi ortodox zsidó szülők tanácsa mindegy 100 részvétel jelenléteben a Hotei Tárában tartotta meg tanácskozását. Siegfried Felsenberg elnök megnyitotta után dr. Benedek Lajos tartott referátumot a szlovákiai zsidóság problémáiról, feladatairól és kötelességéről. Meltatta Grünhut Áron hitközségi előjáró érdemeit a zsidó iskolák fejlesztése terén. Az előadó közölte az összejövetel célját, melynek feladata, hogy egy új szlovák nyelvű zsidó iskolát létesítsen. Az újszlovákiai felszólalás meg Ö. ünhut Áron, Neumann Kálmán, Klein József, Weinberger Zsigmond, Reichner Nathan. Az összejövetel egyhangúlag elfogadta az új szlovák nyelvű zsidó iskola megalkotását. Beiratkozásra való jelenléteket Sebestyén Árpád Brattslava, Zochensse 14 alatt eszközöndök.

A marosludasi hitközség az elmúlt heten választotta meg az új elnökéjét, melynek tagjait a következők lettek: Elnök: Léb Bernát, alelnök: Schwartz Adolf, gazdasági tanácsos: Israel Jakab, pénztárnok: Pollák Márkus, óvodnok: Berkovits Jakab, iskolaszéki elnök: Glück József.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

A szokatlan öröm

A Tóra ünnepe a zsinagógában szokatlanul sokat és kifizető örömmel táncolt egy zsidó ember, aki különben arról volt nevezetes, hogy egyáltalán nem táncol be a Tóra törvényei. Az ismerőseit nagyon meglepte tehát az a szokatlan öröm és megkérdezték tőle, hogy miért örül olyan nagyon, a Tórának, amidőn annak törvényeit a mindennapi életében állandóan megszegi.

A táncoló hírsorsos erre a következőket válaszolta: Azért örülök oly rendkívül annak, hogy a Teremtő nekünk zsidóknak ajándékozta a Tórát, mert ha a rendőrségnek ajándékozta volna, akkor kényszerítve lennénk betartani törvényeit.

Melyik a nagyobb?

A napokban az oradeai-szalmári vasútvonalon két chassidnak hangos vitalközlésére lettek figyelmesek az utások. Az egyik, aki a károlyi főrabbinak volt lelkes híve heves gesztusok közepette jelentette ki, hogy az ő rabbiája olyan nagyság, hogy mindent elérhet amit csak akar.

— H. a károlyi főrabbi akarná — mondta — akkor még a nagyváradi hitközség élére is megválasztanák.

A másik chaszid, aki a vizsnitzi főrabbi híve volt, mosolyogva hallgatta társa kitérülését és a következőképp válaszolt: — A te rabbid valóban nagy, de gondold csak el, hogy mennyivel nagyobb a vizsnitzi aki már 15 éve lakik Nagyváradon és ez idő alatt egyetlen machajját (veszekedés) sem történt általa a váradi hitközségben.

Egy hívatózásos Rebbe — nem lehet Ruv

Egyik nagy erdélyi rabbi után beszéltek a következő igen aktuális kinyilatkoztatást: „Ein Rebbe, mit ein Beruf — kan kein Ruf sein”.

A különös frigy

Amidőn a híres szani rabbinak a harmadik felesége is meghalt, beszélt az számára a fia a sadicsovi rabbi történelét, akinek szintén röviddel azelőtt költözött el az élők sorából felesége.

— A sadicsovi rabbi — mondta a rabbi fia — kijelentette, hogy soha többé nem nőül meg, mert örökre frigyre lépett a Tórával.

A szani rabbi megígérte fia célzását és mosolyogva a következőket válaszolta neki:

— Nos fiam, hogyan léphettek én is frigyra a Tórával, ha az már a „sadicsovi” menyasszonya?

Ahíben minden egyesült

— Az én vejem — mondta egy litván — különös tulajdonságokkal rendelkezik. Ő egy chaszid és egy talמידista (lamdan) egyszerre.

— ? —
— Egy chaszid sokat imádkozik és keveset tanul; egy talמידista sokat tanul és keveset imádkozik. Az én vejemben azonban mindez egyesül. Olyan keveset tanul, mint egy chaszid és olyan keveset imádkozik, mintegy talמידista.

Az indokolt eset

— Miért teremtette a Mindenható Évát Ádámnek, a férfinak bordejából?

— Azért, hogy valami kevés jó is legyen benne.

Ha még parnoszo is volna

Anita Müller mondotta el a palesztinai élményeiből: Tel-Avivban hallottam, hogy egy ottani zsidófiók kérdezik: „Hogy van?” — „Hála Istennek, jól — feleli. — Az ember Tel-Avivban él és boldog”. — „És van parnoszo, megélhetés?” — kérdeik tovább. Mire az illető felel: „Ha még parnoszo is volna, akkor az ember megbolondulna itt az örömtől!...”

N E P Ü N K

ÉRZESKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, K ü l f ö l d e n : 4-2 Dollár, Kc. 120-80, P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

A világ zsidóságához és a kulturemberiséghez!

Az Egyesült Államokból indult el, azaz a célja, hogy bejárja a világot. Holnapaszerűen. Mindenki, aki megkapja, küldje tovább 8 példányban. Így is hihetetlen mértékben terjedhet. És terjed is. Mi azonban a nagy zsidó ügynek valóban szolgálatot tenni, hogy a munk publicitásával, egyszerre sok-sok ezer zsidó testvérünkhöz juttathatjuk el. Aki azonban megkapja, az ezután se mossa el a kezét a további küldéssel!

A világ zsidóságának tehát kötelessége és szent feladata, hogy rettenetesen bátorsággal teljesítse zsidóság iránti kötelességét.

1. 1933 április 1-től kezdve szigorúan tilos az egész világon német birodalmi alkalmazottakat tartani, kerteszeket, gyermeklányokat és a többi.

2. Tilos visszavonásig, üzleti összeköttelést fenntartani német birodalmi cégekkel.

3. (Ez inkább Amerikára vonatkozik.) Tilos a németeknek hitelt nyújtani, a megelőzet behajtani.

4. Tilos Németországot akár üzleti, akár üdülés szempontjából felkeresni.

Sorozatos bombamerényleteket követnek el a horogkeresztűesek Bécsben A kormány kihirdette az ostromállapotot

Bécs. A politika utjai kiszámíthatatlanok. Alig néhány hónappal ezelőtt még az okozott az európai nagyhatalmaknak súlyos problémát, hogy Ausztria és Németország között létrejön-e az Anschluss vagy sem? Ma pedig mindkét állam farkasszemet néz egymással. Az ellenfelek kimélyülése a nemzeti szocializmus uralomra jutásával kezdődött és azóta mind súlyosabb méreteket ölt. Dollfus kancellár kényszerintézkedéseket lépett életbe a barna terror véres kilengéseivel szemben és mindent elkövet, hogy megakadályozza a nemzetszociálisista örüllet diadalát.

A nemzetszociálisisták ennek dacára a leteféltelenebb propagandát folytatják egész Ausztriában. Mig az elmúlt napokban a bombamerényletek egész sorozatát követték el politikuskok és zsidó kereskedők ellen, amely a Dollfus-kormányt arra indította, hogy életbeléptesse az ostromállapotot.

Norbert Futterweit zsidó ékszerész. Meid-

5. Tilos német birodalmi mozarabokat megnézni, németországi könyveket és újságokat megvásárolni.

Ezeket a pontokat be kell és be is tudjuk tartani, s akkor megteltük kötelességünket.

Harcunkban támogat bennünket az egész kulturemberiség. Németország nemcsak a zsidók ellen harcol, hanem a világbéke ellen is.

Németországnak meg kell és meg is fog hajolni a világbójoktól ellen. Az igazság győzelme lesz odasz a nagyfoku barbarizmusra, mely előlötölte a nagyfoku birodalmat.

Zsidó testvérek! Nem akarunk egyebet, mint békét. De ezt is el akarjuk oenni főlünk! De mi utolsó lehetünkünk védekezni fogunk! Testvéri szeretettel köszönlünk benneteket! Segítsetek!

inger Hauptstrassen levő üzletbe a kirakati-üvegen keresztül papirosba csomagolt bombát dobta be. A bomba azonnal felrobbant. Futterweit megölte, két segédjét pedig súlyosan megsebesítette.

Ugyancsak bomba robbant a Doblheffuccában is egy kapu alatt és a városháza kapuja alatt is, ezek azonban emberéletben nem tettek kárt.

Gázbombát dobta egy Deutsch nevű zsidó fűszerkereskedő üzletbe és a „Tag” című baloldali napilap szerkesztőségébe is.

Bizalmas értesítés van a rendőrségnek, hogy a Terményfűzde ellen is merényletet fognak elkövetni.

Az ausztriai zsidóság a legnagyobb aggodalommal tekint az események elé. Az osztrák horogkeresztűesek a németországi testvéreik segítségével olyan erőre tettek szert, hogy felő, hogy a Dollfus-kormány minden erejé se lesz elegendő megállítani utójában a nemzetszociálisista terror féktelen hódításait.

Győzött a népszövetségi gondolat Németország fölött

A kulturemberiség nagyszabású demonstrációja az üldözött zsidók érdekében

A zsidó nép szomorú történelmében egyedülálló eset. Egy emberként állott Gentben a zsidóság mellé, a világ valamennyi népének képviselője. A nagyhatalmak, franciák, angolok, olaszok, meg spanyolok, lengyelek, csehek, belgák és svájciak, az Egyesült Államok szavakkal és tetteikkel demonstráltak a németországi zsidóság érdekében. A panaszos egy kis zsidó volt, Felzöldizából, egy egyszerű alkalmazott, neve: Bernheim. És a vádoltak padján a nagy 70 millió népp, a nagy Németország állt. Minden feltétel nélkül állottak a népek képviselői a zsidó ügy mellé. Nem burlakolták a szokott semmitmondó diplomáciai szövegrágókba azt ami szívükön fektült. A kis zsidó nép mellé állottak és a vádolt nagy

hatalom el kellett tőrnje, hogy itéletlet mondanak fölőtte. Olyan leckét kapott, amelyet évekkel ezelőtt a legkisebb államocsksa sem tűrt volna el. De most el kellett viséni a nagy Németországnak.

A népszövetségi gondolat ragyogó győzelme volt ez! Ise lefelezkét az azok, akik eddig lebecsülték a Népszövetség erejét és hatalmát. Először is azoknak a zsidóknak szól ez, akik minden gün csláblájává tették meg a Népszövetséget. És most ez a Népszövetség nyíltan és feltétel nélkül a zsidó ügy mellé állott. Egy világszerte és egész világra kiható fórumról ítélték el a németországi zsidók üldözését.

Gondoljunk arra, hogy a Népszövetség adta nekünk Palesztinát. És most a Népszöv-